XXXV CURSET

JORNADES INTERNACIONALS
SOBRE LA INTERVENCIÓ
EN EL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC

PATRIMONI PORTUARI

barris amb port, ports amb ciutat

PRE-PROGRAMA
i maquetació
PROVISIONAL

Escola Sert COAC

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

COAC, Barcelona, 13-15 /12/ 2012
Sant Feliu de Guíxols-Palamós, 16 /12/ 2012

AADIPA

XXXV CURSET
JORNADES INTERNACIONALS SOBRE LA INTERVENCIÓ EN EL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC

PATRIMONI PORTUARI: barris amb port / ports amb ciutat

La història de molles ciutats i països està lligada al mar. Fa més de dos mil anys que els primers grecs van expandir les rutes marítimes establint nous emplaçaments, dels que encara es conserven algunes restes com les del molt del port antic d'Empúrion. I després dels hel·lens van ser els Romans.
Aquesta civilització, arribada també per mar, va desenvolupar el comerç marítim al Mediterrani, el qual creà el que ha estat un dels principals motors econòmics i culturals del continent europeu. A partir de l'Edat Mitjana es comença a desenvolupar l'activitat portuària a gran escala a les costes, sobretot gràcies a l'expansió territorial i comercial de les nacions del Mediterrani. S'estableixen importants obres arquitectòniques portuàries, com les drassanes, les llotges de comerç, etc. A l'Edat Moderna, les relacions comercials (mercaderies, esclaus, passatgers) amb les colònies d'ultramar farà créixer els ports, i sorgiran nous barris i instal·lacions lligades completament al mar.
Serà a finals del segle XIX i principis del XX on apareixerà la major part del patrimoni arquitectònic portuari. La modernització dels ports i dels vaixells de càrga, així com la mecanització dels sistemes de càrrega i descàrrega, les grans superfícies de terra necessàries i els dipòsits per a l'emmagatzematge de les mercaderies, obliga al trasllat de les instal·lacions portuàries fora de les ciutats, deixant aquests espais en desús i abandonament.
I és a partir de les darreres dues dècades on s'ha començat a pensar què cal fer amb tot el llegat portuari que ja no forma part de la seva lògica funcional, ja sigui arquitectònic, urbanístic, arqueològic, és a dir, tot el patrimoni cultural que el mar ens ha ofert els darrers 2000 anys i que ha perdurat en abundància fins avui i que a hores d'ara es troba en procés d'estudi i de transformació, el qual ha de ser aprofundit.

XXXV CURSET
JORNADAS INTERNACIONALES SOBRE LA INTERVENCIÓN EN EL PATRIMONIO ARQUITECTÓNICO

PATRIMONIO PORTUARIO: barrios con puerto / puertos con ciudad

La historia de muchas ciudades y países está ligada al mar. Hace más de dos mil años que los primeros griegos expandieron las rutas marítimas, estableciendo nuevos emplazamientos, de los que aún se conservan algunos restos como los del puerto antiguo de Empúrion. Y después de los Helenos fueron los Romanos. Esta civilización, llegada también por mar, desarrolló el comercio marítimo en el Mediterráneo, el cual creó el que ha sido uno de los principales motores económicos y culturales del continente europeo.
A partir de la Edad Media se comienza a desarrollar la actividad portuaria a gran escala en las costas, sobretodo gracias a la expansión territorial y comercial de las naciones del Mediterráneo. Se establecen importantes obras arquitectónicas portuarias, como las atarazanas, las lonjas de comercio, etc. En la Edad Moderna, las relaciones comerciales (mercancías,esclavos, pasajeros) con las colonias de ultramar hará crecer los puertos y surgirán nuevos barrios e instalaciones ligadas completamente al mar.
Será a finales del siglo XIX y principios del XX cuando aparecerá la mayor parte del patrimonio arquitectónico portuario. A partir de la segunda mitad del siglo pasado comienza la modernización de los puertos y de los barcos de carga, así como la mecanización de los sistemas de carga y descarga, las grandes superficies de tierra necesarias y los depósitos para el almacenaje de las mercancías, que obliga el traslado de las instalaciones portuarias fuera de las ciudades, dejando éstas en desuso y abandono.
Y es a partir de las últimas dos décadas cuando se ha comenzado a pensar qué hay que hacer con todo el legado portuario que ya no forma parte de su lógica funcional, ya sea arquitectónico, urbanístico, arqueológico, es decir, todo el patrimonio cultural que el mar nos ha ofrecido los últimos 2000 años y que ha perdurado en abundancia hasta hoy y que a estas alturas se encuentra en un proceso de estudio y transformación, que debe ser profundizado.

XXXV CURSET
INTERNATONAL CONFERENCE ON ARCHITECTURAL HERITAGE INTERVENTION

PORT HERITAGE: neighbourhoods with port / ports with town

The history of many towns and countries is linked to the sea. Two thousand years ago the early Greek expanded maritime routes establishing new locaitons. Today some remains of the old pier of the Empúrion's port are still preserved. An after the Hellenistic period the Romans took their place.
This civilization, which also arrived by sea, developed the maritime trade in the Mediterranean, and they created what nowadays is one of the main economic and cultural issues of the European continent. In the Middle Age the port activity development begins in a large scale, especially due to the territorial expansion and commercial of the Mediterranean nations. In that period, important infrastructure such as shipyards, trade centres and other buildings are placed in ports. In the Modern Age, the sea trade relations
(goods, slaves, passengers) will increase considerably with the overseas colonies, and new areas and facilities are completely linked to the sea.
At the end of the XIX and the begin of the XX century will appear most of the architectural heritage of the port. After the second half of the last century begins the ports modernization and the cargo ships. The mechanization of loading and unloading, the large areas of land required and the deposits for the storage of goods, along with an increased depth of the vessel, require the relocation o f the port facilities outside the urban zones. This will result in a detachment of what had been one of its original reasons,and this change will let these areas unused and abandoned.
Since the last two decades we are discussing what to do with all that legacy (architectural, urban, archaeological) which does not have any functional logic, that is to say, all the cultural heritage that the sea has given us the last 2000 years and that hasbeeled until today in abundance. This course aims to analyse this process of study and transformation.

Inscripcions / registration

Data límit d'inscripció 12/12/2012

Drets d'inscripció
- Membres de l'AADIPA: 234 €
- Arquitectes col·legiats COAC i simpatitzants complets: 304 €
- Arquitectes amb menys de 3 anys de col·legiació COAC: 266 €
- Estudiants i Precol·legiats COAC: 119 €
- Altres: 344 €

Els preus no inclouen l'IVA (21%).
No s'inclòs la visita del diumenge 16/12/2012 a Sant Feliu de Guíxols i Palamós.
Els **estudiants** han d'enviar una fotocòpia del document que ho acredità.

Inscripció reduïda (10% descompte): fins al 15 de novembre de 2012

Inscripcions Especials
Les persones que hagin presentat una Comunicació i Panell tindran un 20% de descompte en la categoria de la inscripció a la qual pertanyin.
Inscripcions especials per e-mail a agrupacions@coac.net
A l'atenció de Marta Marín. Tel. (+34) 93 306 78 28

Informació
Secretaria d'Agrupacions COAC
Plaça Nova 5, 08002 Barcelona
Tel. (+34) 93 306 78 28
e-mail aadipa@coac.cat
agrupacions@coac.net

curspatrimoni
@curspatrimoni
curspatrimoni Patrimoni Portuari

www.curspatrimoni.com

Amb el suport de:
Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya; Ajuntament de Barcelona, Diputació de Barcelona, Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, Ajuntament de Palamós.

Amb la col·laboració de:
Mapei, Sapic, Urcotes, Récop restauracions arquitectòniques, Copaybá, Basf.

Disseny i Producció Audiovisual:
dBAMK, Produccions Lasanya

Idiomes / Idiomas / Languages:
Català, Castellano, English.

dijous 13 *jueves thursday*

COAC, Plaça Nova, Barcelona

9.30 ACREDITACIONS I RECEPCIÓ ASSISTENTS

10.00 **LLUÍS XAVIER COMERON I GRAUPERA**
Degà del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

10.15 INAUGURACIÓ OFICIAL

10.45 **ANTONI NAVARRO I COSSIO**, President de l'AADIPA
ALBERT PLÀ I GISBERT, Director del XXXVè Curset

11.00 PAUSA - CAFÈ

11.30 PRESENTACIÓ DE LES COMUNICACIONS

11.45 LECTURA DE COMUNICACIONS SELECCIONADES
segons àmbits temàtics

13.30 COL·LOQUI (1 hora)

LA HISTÒRIA I ELS PORTS

16.30 MAR, CIUTAT I TERRITORI. ELS PORTS
XAVIER CASANOVAS I BOIXEREU
President de Rehabimed

17.00 ELS CONSOLATS DE MAR. LA LLOTJA
XAVIER CORONAS
Consolat de Mar. Secretari General

17.30 BARCELONA I EL PORT: FRONT DE CIUTAT
JOAQUIM ESPAÑOL
Arquitecte

18.00 PAUSA - CAFÈ

18.30 MUSEUS MARÍTIMS ALS PORTS DE LA MEDITERRÀNIA
ELVIRA MATA ENRICH
Directora Tècnica del Museu Marítim de Barcelona

19.00 MEDITERRANEAN WINDOWS
EVA SERRATS
Arquitecte, Fotografia i Cinema

19.30 EMPÚRIES: ARQUEOLOGIA MARÍTIMA PORTUÀRIA
A CONFIRMAR
Arqueòleg

20.00 PUERTOS FORTIFICADOS: GLOBALIZACIONES DEL PASADO
SALVADOR MORENO PERALTA
Arquitecte

20.30 COL·LOQUI (1 hora)

PROGRAMA PROVISIONAL

divendres 14 *viernes friday*

COAC, Plaça Nova, Barcelona

INTERVENCIONS DE RESTAURACIÓ EN PORTS

9.30 L'ENGINYERIA A LA RESTAURACIÓ DE L'ACTUAL MUSEU D'HISTÒRIA DE CATALUNYA - Port Vell
CARLOS MAROZOF MALAMUD
Enginyer Civil

10.00 ACCESSIBILITAT ALS PORTS
ENRIC ROVIRA-BELETA
Arquitecte especialista en accessibilitat

10.30 REFORMA DE L'ANTIGA ESTACIÓ MARÍTIMA DEL PORT DE BCN
LLUÍS CLOTET BALLÚS
Arquitecte

11.00 PAUSA - CAFÈ

11.30 TRANSFORMACIÓ D'UN ANTIC EDIFICI PORTUARI EN MUSEU D'HISTÒRIA DE CATALUNYA
JOSEP BENEDITO I ROVIRA
Arquitecte

12.00 ORIGEN I CREACIÓ DELS BARRIS PORTUARIS DE TARRAGONA
COIA ESCODA MURRIA
Responsable de l'Àrea del Port de Tarragona

12.30 PLAZAS DEL AGUA
IÑAKI URIARTE
Arquitecte

13.00 PROJECTE PER NOU FRONT URBÀ AL PORT DE MARSELLA
EMILI DONATO I FOLCH
Arquitecte

13.30 COL·LOQUI (1 hora)

16.30 CARTAGENA: EL SITIO Y LA HISTORIA, UN PUERTO CON CIUDAD
ELISA MONTORO SANCHEZ
Arquitecte

17.00 MUSEOGRAFIA DEL MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
JOSEP BORRAS ARNAU
Arquitecte

17.30 EL FERROL Y SU DARSENA: PATRIMONIO Y FRENTE MARÍTIMO
JUAN ANTONIO RODRÍGUEZ-VILLASANTE PRIETO
Director del CEFAL de ICOMOS

18.00 PAUSA - CAFÈ

18.30 EL PORT DE CIUTAT DE MALLORCA, UN OBJECTE DE DESIG
JOANA ROCA CLADERA
Arquitecte

19.00 MUSEO MARÍTIMO DE GÉNOVA, ATARAZANAS REALES DE SEVILLA
GUILLERMO VÁZQUEZ-CONSUEGRA
Arquitecte

19.30 EL PORT DE BARCELONA EN LA DÉCADA DE 1980
XAVIER MARTÍ ALAVEDRA
Fotògraf

20.00 COL·LOQUI (30 min)

21.00 DESPLAÇAMENT A **LES REIALS DRASSANES DE BARCELONA** (mmb)
EXPOSICIÓ FOTOGRÀFICA
PRESENTACIÓ PREMI EUROPEU AADIPA D'INTERVENCIÓ EN EL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC
SOPAR

PROGRAMA PROVISIONAL

dissabte 15 *sábado saturday*

COAC, Plaça Nova, Barcelona

TERRITORI URBÀ: BARRIS I PORTS

9.30 ARQUITECTURA DEL FRONT MARÍTIM
A CONFIRMAR
Diputació de Barcelona

10.00 PLA DIRECTOR DEL PORT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS
JOSEP MARIA FORTIÀ RIUS
Arquitecte

10.30 PATRIMONI DELS PORTS: MEMÒRIA FÍSICA DEL PASSAT, IDENTITAT CULTURAL I OPORTUNITAT PEL FUTUR
JOAN ALEMANY
Historiador. Port de Barcelona

11.00 PAUSA - CAFÈ

11.30 EL PATRIMONIO ARQUITECTONICO DE LOS PUERTOS: VISIÓN DESDE LA UNESCO
NÚRIA SÁNZ
UNESCO

12.00 EL PATRIMONI I ELS PORTS DE CATALUNYA
A CONFIRMAR
Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

12.30 INTERVENCIÓ AL MOLL DE TANGER
OLGA TARRASÓ
Arquitecta

13.00 BRASIL: PUERTOS Y PATRIMONIO
MANUEL HERCE
Doctor Enginyer de Camins. Canals i Ports

13.30 COL·LOQUI (1 hora)

16.30 ENTRE CIUDAD Y MAR. LECTURAS SOBRE HAIFA: LA TRANSFORMACIÓN URBANA DEL ÁREA PORTUARIA
ANATH CHERVINSKY
Arquitecte

17.00 DEL PORT DE TARAKON AL FRONT MARÍTIM DEL SERRALLO
XAVIER CLIMENT SÁNCHEZ
Arquitecte

17.30 L'EVOLUCIÓ HISTÒRICA DEL PORT DE ROTTERDAM
ELISABET BARCELÓ QUINTANA
Arquitecta

18.00 PAUSA - CAFÈ

18.30 EJEMPLOS DE PATRIMONIO PORTUARIO EN ITALIA. L'ALGHERO
ALESSANDRA CASSIU
Urbanista

19.00 PORTS FLUVIALS I ESTRUCTURA DEL TERRITORI. EL TRAM BAIX DEL RIU EBRE
DÍDAC GORDILLO I BEL
Arquitecte

19.30 MUSEU DE LA PESCA DE PALAMÓS I ESPAI PEIX
DANIEL FREIXES
Arquitecte

20.00 COL·LOQUI (1 hora)

PROGRAMA PROVISIONAL

diumenge 16 *domingo sunday*

Visita a Sant Feliu de Guíxols i Palamós (Girona)

08.30 SORTIDA EN AUTOCAR DES DE BARCELONA

SANT FELIU DE GUÍXOLS

10.00 ARRIBADA A SANT FELIU DE GUÍXOLS.
Visita de l'edifici del Salvament Marítim, el Tinglado del Port i les instal·lacions portuàries, i passeig pel front marítim de la població fins ela antica Banys de mar de Sant Elm, acompanyats dels arquitectes que hi han intervingut i representants de l'Ajuntament i del Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols.

DINAR (a confirmar)

PALAMÓS

15.30 Visita a l'Espai Peix, el Museu de la Pesca de Palamós i les instal·lacions portuàries, acompanyats de l'arquitecte.

18.00 COMIAT DE LES JORNADES.

PROGRAMA PROVISIONAL
PENDENT DE CONCRETAR

Organitza:
AADIPA COAC Escola Sert

Equip Organitzador:
Albert Plà i Gisbert, Director

Mari Pepió i Gaudin, Management Coordinator
Montserrat Cabiés i Tyhard
Eric Corbera i Codina
Ricardo Gómez Vall
Jaume Serra i Malla
Pilar Merano i Escriche

Col·laboradors:
Gabriela Petrizzo, Graffiquer
Blanca Lázaro Monzalvo
Javier Muñiz Sanzuñiga
Andrea Sales
Daniel Solà Lledó

Representació AADIPA:
Mireia Barradas i Ribas, Vicepresidenta Segona
Marta Urbano i Domènech, Interventor

Comité Científic:
Francisco Asarta Ferrer, Arquitecte
Rosa Junyent i Comas, Sociòloga
Albert Plà i Gisbert, Arquitecte Professor de Patrimoni
Joaquim Maria Puigvert i Solà, Dr. Historia Contemporània, Vicerector de la Universitat de Girona
Fèlix Solaguren-Beascoa, Dr. Arquitecte
Ricardo Gómez Vall, Dr Arquitecte, Secretari del Comité Científic
Antoni Navarro i Casals, Arquitecte, President Honorífic del Comité Científic, President de la AADIPA